

u zadnje vrijeme posvećivala malena pažnja. Schneider donosi na prvom mjestu crtež „Judite“ koja siječe glavu Holofernu; crtež je nedavno bio nabavljen u Londonu i poklonjen Strossmayerovoj galeriji. Možda je Glović imao u rukama Marulićevu „Juditu“ izdanu god. 1521 u Mlecima „u uersih haruaccki“; crtež je izrađen nešto prije god. 1560.

Ljubo Karaman

S. Gunjača, *Topografska pitanja na teritoriju stare cetinske županije s ekskursima o ubikaciji Setovije i Tiluriuma*. Split 1937, 8°, 46 + tri topografske karte.

Autor ove rasprave (disertacije) poslužio se mnogobrojnim izvorima i obilnom literaturom. Postavio je probleme: 1) da odredi granice i sjedište cetinske županije, 2) da utvrdi samostalnost vrličke županije, njene granice i njeno sjedište i 3) da konačno utvrdi ubikaciju Setovije i Tiluriuma.

Pisac ustanovljuje da je cetinska županija obuhvatala kotlinu gornjeg i srednjeg toka rijeke Cetine, zatvorenu planinskim lancima Dinare i Svilaje, dok se južne granice ne dadu tačno odrediti. Cetinska županija nije uvijek zapremala teritorij u istim granicama. Iz nje se kasnije, negdje između X i XII vijeka, izdvojio sjeverni dio, koji je postao samostalna župa. Gunjača ne usvaja mišljenja Šišića i Maruna, koji drže da je Vrlika uvijek bila u sklopu cetinske županije. Njemu je izraz „parochia“ identičan sa nazivom županije, pa su se prema tome granice parokija pokrivale sa granicama župa. Gunjača odlučno tvrdi da Vrlika, pošto se spominje uvijek odjelito od Cetine i Knina, nije bila ni pod cetinskom ni pod kninskom županijom, nego je, kao i one, bila posebna županija. Ona je takova već prije 1185 i ostala sve do svoje propasti 1536¹⁾ kada je pala pod Turke. Još u XV vijeku bila je samostalna župa. Svoju tvrdnju dokazuje pomoću isprava iz toga doba. Granicu između vrličke i cetinske županije povlači Gunjača — na temelju vlastitih terenskih opažanja — i to sjevernu s desne strane „Draga“ na pristranku Svilaje, između sela Otišića i Maljkova, dok je na levoj strani tekla obroncima Prologa između Dragovića i Laktaca. Južno od ovoga granice cetinske županije su ostale nepromjenjene, naime zapadnom granicom ostala je Svilaja sa Plišivicom, Visočicom, Čemernicom i Trapošnikom. Istočnu granicu sačinjavao je Prolog, Kamešnica i Tovarnica, a južna je granica ostala još uvijek neizvjesna, ali svakako nedaleko Čačvine.

Središte svake pojedine županije bio je utvrđeni grad kao sjedište župana i utočište naroda u ratno doba. Obično su županije nazvane po tome sjedištu, dok je kod cetinske sasma drukčije, pa je radi toga i nastala prava zbrka kod historičara o ubikaciji sjedišta ove županije. Zlatović i Marun drže da je sjedište cetinske županije Glavaš i Vrlika, Milinović Stolac, Kalebić ubicira taj Stolac u Lužanima, a Šišić kaže da je sijelo današnji Sinj. Naprotiv. Gunjača se, posle analize svih teza, odlučuje da je sjedište župe bio Cetinograd. Položaj Cetinograda, dakle sjedišta

¹⁾ Na str. 13 je sigurno štamparska greška: 1315.